

Ofertele distribuitorilor de servicii de programe *Studiu de caz*

Introducere

În vederea asigurării apărării drepturilor consumatorului de programe audiovizuale de a recepționa informații corecte și obiective, care ar contribui la libera formare a opiniilor, Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA) este obligat să-și exercite o serie de atribuții, impuse prin Codul audiovizualului al Republicii Moldova (Cod).

Astfel, dreptul distribuitorilor de servicii de a crea și pune la dispoziția publicului o ofertă de servicii de programe nu este un drept absolut, deoarece acest drept se află pe același plan cu drepturile consumatorului de programe: „În Republica Moldova, dreptul la informare completă, obiectivă și veridică, dreptul la libera exprimare a opiniilor și dreptul la libera comunicare a informațiilor prin intermediul mijloacelor de radiodifuziune și televiziune sînt garantate de lege” (art.10 alin.(1)).

În calitatea sa de garant al apărării interesului public în domeniul comunicării audiovizuale pe principii democratice, CCA este obligat să asigure apărarea drepturilor consumatorilor de programe (art.10 alin.(2) și art.41 alin.(1)). Această obligație corespunde uneia dintre atribuțiile de bază ale CCA – monitorizarea ofertelor de servicii de programe asigurate de distribuitorii de servicii conform art.40 alin.1, lit.d), inclusiv în vederea verificării respectării, de către distribuitorii de servicii, a prevederilor art.7 alin.(1): „În spiritul respectării libertăților și a drepturilor fundamentale ale omului, prin transmisia și retransmisia serviciilor de programe se realizează și se asigură pluralismul politic și social, diversitatea culturală, lingvistică și religioasă, informarea, educarea și divertismentul publicului”. Totodată, potrivit art.40 alin.(1) lit.m), pentru exercitarea atribuțiilor sale CCA i s-a atribuit dreptul de a emite decizii cu caracter de norme de reglementare.

Constatări

În scopul stabilirii unui tablou real și veridic al faptului cum distribuitorii serviciilor de programe respectă prevederile Codului audiovizualului, asigură drepturile consumatorului de programe și drepturile radiodifuzorilor naționali, regionali și locali de a fi accesibili publicului prin scrisoarea nr.30/9 din 30 septembrie 2008, Asociația Presei Electronice APEL a solicitat CCA comunicarea următoarele informații:

1. *Lista distribuitorilor de servicii ce activează pe teritoriul Republicii Moldova (RM);*
2. *Lista radiodifuzorilor naționali care sunt incluși în ofertele de servicii de programe ale tuturor distribuitorilor de servicii care activează pe teritoriul RM;*
3. *Lista distribuitorilor de servicii care nu au în oferta lor de servicii de programe serviciile de programe ale tuturor radiodifuzorilor naționali, cu precizarea, care dintre serviciile de programe ale radiodifuzorilor naționali nu sunt incluse în fiecare ofertă de servicii de programe;*
4. *Lista distribuitorilor de servicii care nu au în oferta lor de servicii de programe serviciile de programe ale radiodifuzorilor regionali și locali (ce emit pe teritoriul de activitate al fiecăruia dintre distribuitorii de servicii), cu precizarea, care dintre serviciile de programe ale radiodifuzorilor regionali și locali (ce emit pe teritoriul de activitate al fiecăruia dintre distribuitorii de servicii) nu sunt incluși în fiecare ofertă de servicii de programe;*
5. *Lista radiodifuzorilor aflați sub jurisdicția RM care percep plată de la distribuitorii de servicii (care activează pe teritoriul RM) pentru retransmiterea serviciilor sale de programe;*
6. *Lista distribuitorilor de servicii care activează pe teritoriul RM care percep plată de la radiodifuzorii (aflați sub jurisdicția RM) pentru retransmiterea serviciilor de programe;*
7. *Principalele probleme apărute din momentul intrării în vigoare a Codului audiovizualului în relațiile dintre radiodifuzorii (aflați sub jurisdicția RM) și distribuitorii de servicii (ce activează pe teritoriul RM), atestate și cunoscute membrilor CCA și aparatului CCA;*
8. *Prevederile normative adoptate de CCA ce constituie temei pentru relațiile contractuale dintre radiodifuzorii (aflați sub jurisdicția RM) și distribuitorii de servicii (ce activează pe teritoriul RM);*
9. *Activitățile CCA întreprinse în vederea asigurării, apărării și garantării dreptului oricărei persoane (care beneficiază de oferte de servicii de programe ale distribuitorilor de servicii) de a*

recepționa liber serviciile de programe oferite publicului de către radiodifuzorii aflați sub jurisdicția RM;

10. *Activitățile CCA întreprinse în vederea încurajării liberei concurențe dintre radiodifuzorii (aflați sub jurisdicția RM) și distribuitorii de servicii (ce activează pe teritoriul RM).*

Răspunsul la această scrisoare, înregistrat cu nr.685 din 17 octombrie 2008, a fost expediat în termenele prevăzute de legislația în vigoare, având un volum de 26 de pagini. Examinarea acestor informații ne permit să constatăm următoarele:

- retransmiterea serviciilor de programe ale radiodifuzorilor publici se efectuează în conformitate cu *art.29 alin.(5): „Distribuitorii care retransmit servicii de programe prin rețele de telecomunicații vor include cu titlu gratuit în ofertele lor serviciile de programe ale radiodifuzorilor publici ...”*. Astfel, serviciul de programe TV al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” este retransmis de către toți distribuitorii de servicii din RM (165), iar serviciul de programe TV al IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia” este retransmis în regiune de 8 (opt) distribuitori de servicii;

- retransmiterea serviciilor de programe ale radiodifuzorilor privați se efectuează în conformitate cu *art.29 alin.(5): „Distribuitorii care retransmit servicii de programe prin rețele de telecomunicații vor include cu titlu gratuit în ofertele lor serviciile de programe ale radiodifuzorilor publici și, după posibilitate, ale radiodifuzorilor locali”*. Printre serviciile de programe ale radiodifuzorilor privați care sunt incluse în mai mult de 10 (zece) oferte de servicii de programe sunt:

Pervii canal Moldova (Prime) – retransmis de **158** de distribuitori de servicii;

TV Dixi – retransmis de **141** de distribuitori de servicii;

NIT – retransmis de **134** distribuitori de servicii;

PRO TV Chișinău – retransmis de **124** de distribuitori de servicii;

Muz TV – retransmis de **115** distribuitori de servicii;

Euro-TV Chișinău (EuTV) – retransmis de **105** distribuitori de servicii;

TV7 – retransmis de **71** de distribuitori de servicii;

N4 – retransmis de **52** de distribuitori de servicii;

2 Plus – retransmis de **40** de distribuitori de servicii;

Mega TV – retransmis de **31** de distribuitori de servicii.

Potrivit informației deținute de CCA, nici un distribuitor de servicii din țară nu percepe plăți de la radiodifuzorii aflați sub jurisdicția RM pentru retransmiterea serviciilor de programe ale acestora.

De menționat însă, că unii radiodifuzori privați, de altfel, care intră în lista celor mai distribuiți de către operatorii de cablu, potrivit informațiilor deținute de CCA, percep plăți pentru retransmiterea serviciilor lor de programe de către distribuitorii de servicii și anume:

TV Dixi (S.R.L. „Teledixi”),

TV7 (S.A. „Analiticmedia-Grup”),

N4 (S.R.L. „Selectcanal-TV”),

Mega TV (S.R.L. „Muzic-Ramil”).

Remarcăm că în răspunsul CCA nu este prezentă informația privind distribuitorii de servicii care nu au în oferta lor de servicii de programe serviciile de programe ale radiodifuzorilor regionali și locali (ce emit pe teritoriul de activitate al fiecăruia dintre distribuitorii de servicii), cu precizarea, care dintre serviciile de programe ale radiodifuzorilor regionali și locali (ce emit pe teritoriul de activitate al fiecăruia dintre distribuitorii de servicii) nu sunt incluși în fiecare ofertă de servicii de programe.

Printre actele adoptate de CCA ce conțin prevederi normative pentru relațiile contractuale dintre radiodifuzorii (aflați sub jurisdicția RM) și distribuitorii de servicii (ce activează pe teritoriul RM) au fost menționate:

- Decizia CCA nr.7 din 29.11.2006 cu privire la expirarea valabilității licențelor de emisie;

- Decizia CCA nr.51 din 12.04.2007 cu privire la ponderea muzicii autohtone în serviciile de programe audiovizuale;

- Decizia CCA nr.125 din 04.12.2007 despre Regulamentul privind gestionarea Fondului de susținere a radiodifuzorilor;

- Decizia CCA nr.127 din 26.12.2007 despre Codul de conduită al radiodifuzorilor;

- Decizia CCA nr.9 din 12.02.2008 despre Regulamentul Comisiei consultative mixte pentru studierea problemelor ce țin de utilizarea spectrului radioelectric destinat comunicării audiovizuale și a problemelor privind dezvoltarea noilor tehnologii cu impact asupra comunicării audiovizuale;

- Decizia CCA nr.10 din 12.02.2008 despre Regulamentul cu privire la procedura de organizare a concursului pentru suplینirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al instituției publice a audiovizualului;
- Decizia CCA nr.14 din 12.02.2008 cu privire la relațiile contractuale de locațiune dintre distribuitorii de servicii audiovizuale;
- Decizia CCA nr.21 din 26.02.2008 cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz (surde) la emisiunile TV;
- Decizia CCA nr.24 din 26.02.2008 cu privire la reglementarea condițiilor de difuzare a mesajelor (SMS) de către posturile TV aflate sub jurisdicția Republicii Moldova.

Concluzii

Printre actele normative ale CCA invocate de către autoritatea de reglementare din domeniul audiovizualului în calitate de surse ale unor prevederi normative pentru relațiile contractuale dintre radiodifuzorii (aflați sub jurisdicția RM) și distribuitorii de servicii (ce activează pe teritoriul RM) nu se regăsește niciunul care ar viza în mod direct domeniul relațiilor dintre distribuitorii de servicii și radiodifuzori. Or, informația primită de la CCA arată clar că prezența serviciilor de programe ale radiodifuzorilor naționali și locali în ofertele operatorilor distribuitori de servicii este diferită, unii având asigurată o acoperire integrală (100%), iar alții – de nici 30 la sută. În special sunt ignorate serviciile de programe ale posturilor locale de televiziune. Precizăm că aceste acte normative ar trebui să elimine și condițiile discriminatorii existente în prezent când unii radiodifuzori, aflați sub jurisdicția R. Moldova, percep plăți de la operatorii de cablu pentru distribuirea serviciilor lor de programe, contrar prevederilor legii.

Din momentul adoptării Codului, în calitatea sa de garant al apărării interesului public în domeniul comunicării audiovizuale pe principii democratice și a drepturilor consumatorului de programe, CCA nu a fost preocupat și nu a contribuit la:

- elaborarea și adoptarea unor prevederi normative de principiu pentru relațiile contractuale dintre radiodifuzorii (aflați sub jurisdicția RM) și distribuitorii de servicii (ce activează pe teritoriul RM);
- elaborarea și adoptarea unor interpretări oficiale ale prevederilor art.29 alin.(5) și art.30 alin.(1) din Cod;
- asigurarea pentru radiodifuzori a condițiilor egale de acces în ofertele distribuitorilor de servicii;
- asigurarea unui raport echilibrat între serviciile de programe oferite de radiodifuzorii naționali și cele oferite de radiodifuzorii locali și regionali în ofertele distribuitorilor de servicii;
- protejarea spațiului informațional, patrimoniului lingvistic și cultural-național, inclusiv a culturii și limbilor minorităților naționale la aprobarea ofertelor serviciilor de programe ale distribuitorilor de servicii.

Sugestii

Pentru a ameliora situația creată într-un domeniu atât de important cum este distribuirea serviciilor de programe audiovizuale considerăm oportun de a recomanda CCA:

- în vederea asigurării drepturilor consumatorilor de programe la o informare completă, diversă și pluralistă să elaboreze reglementări complementare privind obligativitatea distribuitorilor de servicii de a include în ofertele lor serviciile de programe ale radiodifuzorilor naționali, regionali și locali ce emit pe teritoriul de activitate a operatorului de cablu (eliminând practica când unii radiodifuzori, aflați sub jurisdicția R. Moldova, percep taxe de plată pentru distribuirea serviciilor de programe în cablu);
- în vederea asigurării transparenței activității proprii, conform legii, precum și a activității instituțiilor audiovizuale, să plaseze pe pagina sa web conținutul tuturor ofertelor de servicii de programe ale distribuitorilor de servicii distinct compartimentat.